

Franse uitdrukkingen en zegswijzen
ingedeeld op onderwerp

In deze reeks *Prisma uitdrukkingen en zegswijzen*,
ingedeeld op onderwerp zijn de volgende delen verschenen:

Duits
Engels
Frans
Italiaans
Spaans

Prisma Taalbeheersing

**Franse uitdrukkingen
en zegswijzen**
ingedeeld op onderwerp

Druk je beter uit in het Frans

André Abeling en Christine Ulein

prisma

Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv, Houten – Antwerpen

Oorspronkelijke titel: Prisma *Spreekwijzer Frans: ruim 3000 uitdrukkingen en zegswijzen in zinsverband*

Auteurs: André Abeling en Christine Ulein

Adviezen: Drs. J. van Berkel

Omslagontwerp: Raak Grafisch Ontwerp, Utrecht

Zetwerk: studio Xammes ontwerp en advies, Vijfhuizen

ISBN 978 90 00 31525 3

NUR 630

© Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv, Houten – Antwerpen

© André Abeling en Christine Ulein

Eerste druk 1992

Zesde druk 2013

www.prisma.nl

www.prismawoordenboeken.be

www.unieboekspectrum.nl

Prisma maakt deel uit van Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv

Postbus 97

3990 DB Houten

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 Auteurswet 1912, juncto het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB, Hoofddorp).

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken dient men zich tot de uitgever te wenden.

Ondanks de aan de samenstelling van de tekst bestede zorg kan noch de redactie noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

Inhoudsopgave

Woord vooraf 7

1. Aandacht 9
2. Aangenaam 11
3. Aanvallen 13
4. Aanwezig / Afwezig 14
5. Aarzelen 16
6. Afgunst 18
7. Afkeer 20
8. Angst 22
9. Bedoelen 24
10. Bedriegen 26
11. Beginnen 28
12. Begrijpen 30
13. Belangrijk 32
14. Beloven 34
15. Betalen 36
16. Boos 38
17. Brutaal 40
18. Chaos 42
19. Communicatie 44
20. Controleren 46
21. Crisis 48
22. Deel 49
23. Denken 51
24. Dicht / Open 53
25. Diep / Ondiep 55
26. Dik / Dun 57
27. Doen 59
28. Dom 61
29. Dood 63
30. Dragen 65
31. Dronken 67
32. Droog / Nat 68
33. Duidelijk / Onduidelijk 70
34. Echt / Onecht 73
35. Eenzaam / Alleen 75
36. Eind 77
37. Erg / Zeer 79
38. Eten / Drinken 81
39. Fatsoen 83
40. Fout 85
41. Gaan 87
42. Gebeuren 89
43. Geheel 91
44. Geheim 92
45. Gek 94
46. Geld 96
47. Gelijk / Verschillend 98
48. Geluk 100
49. Gemakkelijk 102
50. Gevangen 103
51. Geven 106
52. Gevoel 108
53. Gewoon 109
54. Gezond 112
55. Goed 113
56. Goedkeuren 115
57. Groot / Klein 117
58. Hard 119
59. Helpen 121
60. Hinderen 124
61. Hoog / Laag 126
62. Humor / Lachen 128
63. Intelligent 130
64. Invloed / Gezag 132
65. Kapot 134
66. Kiezen 136
67. Komen 138
68. Kopen 140
69. Koud 142
70. Kritiek 144
71. Langzaam 146
72. Leed 148
73. Leeftijd 150

74. Leeg / Vol 152	115. Tegenstelling 232
75. Lelijk 154	116. Teleurstelling 234
76. Leven 156	117. Tevreden / Ontevreden 236
77. Licht / Zwaar 158	118. Tijd 238
78. Licht / Donker 159	119. Trots / Verwaand 240
79. Liefde 161	120. Veel 242
80. Los / Vast 163	121. Veilig / Onveilig 244
81. Luid 165	122. Veranderen 246
82. Maken 167	123. Verbazing 249
83. Menen / Geloven 169	124. Verbergen 252
84. Misdaad / Straf 171	125. Verbieden / Weigeren 254
85. Moed 173	126. Vertrouwen / Wantrouwen 256
86. Moeilijk 175	127. Vervelend 259
87. Mogelijk / Onmogelijk 177	128. Verzamelen 261
88. Mooi 179	129. Vragen 262
89. Nauwkeurig 180	130. Vreemd 264
90. Niet(s) / Nooit 182	131. Vrij 266
91. Nieuw / Oud 184	132. Vrolijk 268
92. Nodig / Onnodig 186	133. Warm 270
93. Ontmoeten 188	134. Weinig 272
94. Oorzaak / Reden 190	135. Werk 275
95. Pakken 192	136. Weten / Kennen 277
96. Plaatsen / Zetten 194	137. Wil 279
97. Populair / Impopulair 196	138. Wild 281
98. Proberen 198	139. Winst 283
99. Raad 200	140. Wonen 285
100. Reizen 202	141. Zacht 287
101. Respect 204	142. Zeggen 288
102. Rijk / Arm 206	143. Zeker / Onzeker 291
103. Rustig / Onrustig 208	144. Zien 293
104. Ruw 210	145. Zoeken / Vinden 295
105. Ruzie / Vechten 212	146. Zwak / Flauw 297
106. Schoon / Vies 213	
107. Schrijven 215	
108. Slaan 217	Frans register 301
109. Slapen 219	
110. Slecht 221	Nederlands register 341
111. Snel 224	
112. Spanning 226	
113. Spijt 228	
114. Sterk 230	

Woord vooraf

Wanneer je de belangrijkste grammaticaregels van het Frans kent en een aantal woorden van buiten hebt geleerd, kom je tot de ontdekking dat een Franssprekende in een identieke situatie totaal 'andere' woorden kiest en, om uitdrukking te geven aan een bekend gevoel, een heel eigen uitdrukking blijkt te bezitten: zijn idioom verschilt soms totaal van dat van ons.

Zo regent het in ons kikkerlandje vaak 'pijpenstelen', maar komen op de Franse wijngaarden 'touwen' neer: *il pleut des cordes*.

Iedere al wat gevorderde talenstudent weet dat hier de moeilijkheden van de vreemde taal schuilen: wat is de precieze gevoelswaarde van een woord waar het woordenboek de kwalificatie 'familiair' of 'vulgair' aan geeft?

Die ontdek je pas in de context van een zin en in het vergelijken met andere, bijna identieke zinnen.

Prisma Franse uitdrukkingen en zegswijzen biedt circa 3000 zinnen, gegroepeerd rond circa 150 thema's of begripvelden:

twintig à dertig uitdrukkingen en zegswijzen rond een begrip als 'aantrekkelijk', rond een werkwoord als 'bedriegen' - dat ook in Frankrijk tot grote creativiteit heeft geleid -, waarbij ook de meeste synoniemen in een voorbeeldzin worden behandeld.

Bij de selectie van de 'begripvelden' is de nadruk gelegd op de meer abstracte woorden en de gemoedsbewegingen, die men in zoveel uiterst genuanceerde uitdrukkingen kan tegenkomen. De thema's staan in alfabetische volgorde; de voorbeeldzinnen zijn zoveel mogelijk alfabetisch op de kernwoorden van het idioom gerangschikt. De belangrijkste woorden in het idioom worden in een apart kader onder het kopje van elk begripveld genoemd. Deze kaderwoorden zijn tevens in het register opgenomen.

Veel aandacht is besteed aan de spreektaal, waarbij het populaire en soms enigszins platte idioom niet is geschuwd. Voor het verzamelen en controleren van de spreektaaluitdrukkingen was de inbreng van de 'native speaker', mevrouw Christine Ulein, van grote betekenis.

Bijzondere tekens:

- / Varianten in de zegswijzen zijn gescheiden door een schuine streep.
- () Een (bijna-)synoniem vindt men tussen ronde haken.
- * Informele en enigszins vulgaire ('argot') woorden zijn voorzien van een asterisk.

1. Aandacht

ailleurs / absorber / attention / collimateur /
 concentration / fureteur / gaffe / se méfier / s'occuper /
 œil / oreille / se perdre / qui-vive / river / soin / surveiller /
 suspendu aux lèvres / tape-à-l'œil / vigilance

Ce petit boulot m'*absorbe* complètement.
 Dat werkje neemt al mijn aandacht in beslag.

J'avais la tête ailleurs / Je n'étais pas à ce que je faisais.
 Ik was er met mijn gedachten niet bij.

(Fais) attention!
 Pas op! / Opgelet!

Il y a longtemps que je l'ai *dans le collimateur*.
 Ik heb hem allang in de smiezen.

Je n'arrivais pas à *me concentrer*: mes idées s'égarèrent.
 Ik kon mijn aandacht er niet bij houden; mijn gedachten
 dwaalden af.

Il promena *un regard fureteur* dans la salle.
 Hij liet zijn blik spiedend door de zaal gaan.

**Désormais je ferai gaffe*: un homme averti en vaut deux.
 Voortaan kijk ik wel beter uit; een gewaarschuwd man telt voor
 twee.

Méfiez-vous des pickpockets!
 Pas op voor zakkenrollers!

On ne s'occupe pas assez de ces gamins.
 Die kinderen krijgen te weinig aandacht.

Ouvre donc tes yeux! / **Allume donc tes quinquets!*
 Hou je ogen toch eens open! / Kijk toch eens uit je doppen!

La maîtresse n'a pas *les yeux dans la poche*.
 De onderwijzeres heeft haar ogen niet in haar zak.

**Tu n'as pas les yeux en face des trous?*
Heb je geen ogen in je hoofd?

Ma copine porte des lunettes *tape-à-l'œil* pour s'offrir en spectacle.

M'n vriendin draagt een opzichtige bril om op te vallen.

Ouvre donc l'œil, et le bon!
Hou je ogen nou eens goed open!

J'étais tout oreilles.
Ik was een en al oor.

Je n'écoutais que *d'une oreille*.
Ik luisterde maar met een half oor.

Tends l'oreille, je vais te dire un petit secret.
Spits je oren / Luister goed, ik zal je eens een geheimpje vertellen.

Cet incident m'a mis *la puce à l'oreille*.
Door dat voorval kreeg ik argwaan.

Il se perd toujours dans les nuages.
Hij is altijd in hoger sferen.

Il faut être *sur le qui-vive*.
We moeten op onze hoede zijn.

Les enfants étaient *rivés* devant la télé.
De kinderen zaten aan de buis gekluisterd.

Elle est *aux petits soins* pour son mari.
Ze is een en al attentie jegens haar man.

Je *surveillerai* du coin de l'œil.
Ik hou wel een oogje in het zeil.

L'audience était *suspendue à ses lèvres / buvait ses paroles*.
Het publiek hing aan zijn lippen.

Le malfaiteur a su *tromper la vigilance* de la police.
De dader wist aan de aandacht van de politie te ontsnappen.

2. Aangenaam

adorer / agréable / aise / ambiance / baigner / bien-être / bon / chaud / cœur / content / doux / élément / emballé / enchanté / peinard / à pic / pied / se plaisir / poisson / régal / super

Vivre à Paris *j'adore!*

Ik vind het heerlijk om in Parijs te wonen.

Il faut *joindre l'utile à l'agréable.*

Je moet het nuttige met het aangename verenigen.

Nos voisins sont *d'un commerce agréable / de bonne compagnie.*

Onze burens zijn heel prettig in de omgang.

Je tiens beaucoup à *mes aises.*

Ik ben erg op mijn gemak gesteld.

Qu'est-ce qu'il y avait *une bonne ambiance* hier soir! Il y avait *une ambiance du tonnerre.*

Wat was het gisteravond gezellig! Het was oergezellig.

Comment ça va? **Ça baigne?*

Hoe gaat het ermee? Alles kits?

Qu'est-ce que on peut ressentir de *bien-être*, assis au coin du feu.

Wat kun je je lekker voelen als je bij het haardvuur zit.

Ça sent bon dans la cuisine!

Wat ruikt het lekker in de keuken!

**Il fait vachement bon.*

Het is hartstikke mooi weer.

Il n'est pas *très chaud / emballé* d'y aller.

Hij voelt er weinig voor om te gaan.

Ça chauffe le cœur de voir comment ils s'entendent bien.
Het is hartverwarmend te zien hoe goed ze het met elkaar kunnen vinden.

C'est un homme *selon mon cœur*.
Het is een man naar mijn hart.

Je suis *très content(e)* de te voir.
Ik ben blij je te zien.

**Depuis que je travaille à mi-temps, je suis peinarde(e) / je me la coule douce.*
Sinds ik halve dagen werk, heb ik een luizenleventje / neem ik het ervan.

Sur la mer elle se sent *dans son élément*.
Op zee voelt ze zich in haar element.

Enchanté(e) (de faire votre connaissance).
Aangenaam (kennis te maken).

Ça tombe à pic.
Dat komt goed van pas.

**Je prends mon pied à faire du sport.*
Ik doe graag aan sport.

Nous nous plaisons bien dans notre petite maison de campagne.
Het bevalt ons best in ons huisje op het land.

Chez eux je me sens *comme un poisson dans l'eau*.
Bij hen voel ik me als een vis in het water.

Cette musique est *un régal* pour l'oreille.
Die muziek streelt het oor.

Ce disque est super; j'ai eu *un coup de cœur*.
Die plaat is meesterlijk; ik was er meteen weg van.

3. Aanvallen

agresser / assaut / attaquer / se battre / boulet / bras raccourcis / charge / combattre / feu / grade / histoire / hostile / se jeter sur / main / offensif / offensive / plume / poignard / à revers / sauter sur / savon / tirer

Elle s'est fait *agresser* dans une station de métro.
Ze is in een metrostation aangerand.

L'infanterie a lancé / déclenché *un violent assaut*.
De infanterie heeft een heftige aanval ingezet.

La meilleure défense, c'est l'attaque.
De aanval is de beste verdediging.

On m'a *attaqué(e)* en traître.
Ze hebben me onverhoeds / verraderlijk aangevallen.

On m'a *attaqué(e)* dans le dos / *pris(e)* à revers.
Ze hebben me in de rug aangevallen.

Ce n'est pas la peine de *se battre contre des moulins à vent*.
Het heeft geen zin tegen windmolens te vechten.

A la charge!
Ten aanval!

Les partis se ont *combattu* à visage découvert.
De partijen hebben elkaar met open vizier bestreden.

La police a *ouvert le feu sur* les manifestants.
De politie heeft de betogers onder vuur genomen.

Quand j'ai osé dénoncer les abus, *j'en ai pris pour mon grade*.
Toen ik de misstanden aan de kaak durfde te stellen, kreeg ik de volle laag.

Il me *cherche* toujours *des histoires!*
Hij zoekt altijd ruzie met me.

Les deux pays ont *engagé les hostilités*.
De twee landen hebben de vijandelikheden geopend.

Le chien *s'est jeté sur moi*.
De hond vloog me aan.

Les enfants *se sont jetés sur le repas*.
De kinderen vielen op het eten aan.

Les enfants *en sont venus aux mains*.
De kinderen zijn slaags geraakt.

Cette équipe joue un football *offensif*.
Die ploeg speelt aanvallend voetbal.

Nos adversaires sont *passés à l'offensive*.
Onze tegenstanders gingen tot de aanval over.

Ils se sont volés dans les plumes.
Ze zijn elkaar in de haren gevlogen.

Mon confident m'a donné *un coup de poignard* dans le dos.
Mijn vertrouweling heeft me lafhartig aangevallen.

Il est tombé sur moi à *bras raccourcis* / Il m'a *sauté dessus*.
Hij ging me woest te lijf / vloog me aan.

Mon père m'a *passé un bon savon*.
Mijn vader heeft me flink op m'n kop gegeven.

Mes collègues ont *tiré à boulets rouges sur moi*.
Ik werd fel door mijn collega's aangevallen.

4. Aanwezig / Afwezig

absence / absenter / ailleurs / appel / assistance / assister à /
barbe / clef / cloche / disparu / disponible / école
buissonnière / figurer / forfait / introuvable / être là /
manquer / nature / omission / omniprésent / porte close /
prendre part / présence / rendez-vous / témoin

Son *absence* est passée inaperçue.
Zijn afwezigheid is niemand opgevallen.

Il *brillait par son absence*.
Hij schitterde door afwezigheid.

Il *s'est absenté* un instant, mais il sera bientôt de retour.
Hij is even weg, maar hij komt zo terug.

Mon père *manquait à l'appel* / n'était pas *au rendez-vous*; il a *déclaré forfait*.
Mijn vader ontbrak / is niet verschenen; hij heeft verstek laten gaan.

Toute l'assistance a longuement applaudi.
Alle aanwezigen klaptten langdurig.

J'ai *assisté à l'accident* / J'ai été *témoin de l'accident*.
Ik was aanwezig bij / getuige van het ongeluk.

Elle l'a dit *au nez* / *à la barbe* de son mari.
Ze zei het waar haar man bij stond.

Les habitants ont *déménagé à la cloche de bois* / ont mis *la clef sous la porte*.
De bewoners zijn met de noorderzon vertrokken.

Deux passagers ont été *portés disparus*.
Twee opvarenden zijn als vermist opgegeven / worden vermist.

Ma montre a *disparu dans la nature*.
Mijn horloge is spoorloos verdwenen.

Cet article n'est actuellement pas *disponible*.
Dat artikel is momenteel niet voorhanden / voorradig.

C'est un élève qui fait souvent *l'école buissonnière*.
Het is een leerling die vaak spijbelt.

Mon nom ne *figure* pas sur la liste.
Mijn naam komt niet op de lijst voor.

J'ai *pris part au dîner*; je *figurais au nombre des invités*.
Ik heb aan het diner aangezeten; ik behoorde tot de
genodigden.

Ma *clef est encore introuvable*.
M'n sleutel is weer zoek / nergens te vinden.

Elle *était là* en personne / *physiquement*.
Ze was lijfelijk aanwezig.

Il *n'est pas là* / Il est *ailleurs*.
Hij is er niet / Hij is ergens anders.

On *manque de moyens*.
Het ontbreekt (ons) aan (de) middelen / aan geld.

Il y a *une omission* dans le texte.
Er is een leemte in de tekst.

On dirait qu'il est *omniprésent*.
Hij lijkt wel alomtegenwoordig.

J'ai trouvé *porte close*.
Ik stond voor een gesloten deur / trof niemand thuis.

Même ma mère a fait *acte de présence*.
Mijn moeder was er ook bij.

La statue a été inaugurée *en présence du maire*.
Het standbeeld is in aanwezigheid van de burgemeester
onthuld.

5. Aarzelen

attendre / balancer / brouillard / conjecture / contrecœur /
se demander / dilemme / doute / embarras / faute /
flottement / hésiter / incertitude / indécision / peser /
reculer / regarder / ne pas savoir / sûr / tortiller / tourner /
trancher / vague / voir venir
